

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กาญจนนาคพันธ์ [นามแฝง] , “อาร์กซ์.” เมืองโบราณ ปีที่ ๕, ฉบับที่ ๕ (เมษายน - พฤษภาคม ๒๕๒๒) : ๑๑๑.

เกษรา นุชอินทรา . “การศึกษาภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องตำนานพระพุทธลีหิงค์ ที่วัดบวรสถานสุทธารวาส” . สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิตของภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร , ๒๕๒๕.

เกียรติศักดิ์ ชานนารท . จิตรกรรมฝาผนังสมัยรัชกาลที่ ๓ . ๒๕๒๔, (อัครำนา).

คงเดช ประพัฒน์ทอง . “ทักษิณประวัติจากเอกสารโบราณและศิลปกรรม” โบราณคดีประวัติศาสตร์ . กรุงเทพฯ:รุ่งศิลป์การพิมพ์ , ๒๕๒๕.

————— . ไสวภูมิณฑล . บันทึกข้อความเสนอปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๖.

คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและโบราณคดี สำนักนายกรัฐมนตรี . ประชุมจดหมายเหตุ สมัยอยุธยา ภาค ๑ . พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี , ๒๕๑๐.

คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย . คำให้การขุนหลวงวัดประดู่ทรงธรรม เอกสารจากหอหลวง . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , ๒๕๑๔.

————— . ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๗ . กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภารพิมพ์ , ๒๕๑๕.

จรัส กัมพลาศิริ . “บัญชีรูปพรรณสัณฐานของเทวดา ยักษ์ นาค ครุฑ และเครื่องมืองา” ศิลปากร ปีที่ ๑๐, ฉบับที่ ๕ (มกราคม ๒๕๑๐) : ๔๔-๖๕.

จิรัสสา กษาชีวะ . พระพิมพ์เนศวรี . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ , ๒๕๓๑.

ณัฐภัทร จันทวิช . “อภิไทโกธิบาทวี” สารกรมศิลปากร ปีที่ ๓, ฉบับที่ ๗ (๒๕๓๓) ปกหลัง.

คำรจราชานุกาพ , สมเด็จพระกรมพระยา . “ตำนานวงษ์หน้า” ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๑๓ .

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา , ๒๕๐๗.

ชำระศักดิ์ อายุวัฒน์ . ราชสกุลจักรีวงศ์ และราชสกุล สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช .

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจเทรดดิ้ง , ๒๕๑๕.

น.ณ ปากน้ำ [นามแฝง] . ศิลป์ในกรุงเทพมหานคร ภาคแรก . กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียน

สตอร์ , ๒๕๒๑.

นพวัฒน์ สมพิน . เครื่องศิวารมณ์(ศึกษาเฉพาะกรณีหัวโขน) . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๖.

นิษะดา เหล่าสุนทร . กัมภีร์นารายณ์ ๒๐ ปางกับคนไทย . กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม่คำผาง , ๒๕๔๐.

นริทรเทวี , กรมหลวง . จดหมายเหตุความทรงจำ . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ,

๒๕๑๖.

ประจักษ์ ประภาพิทยากร . นารายณ์สิบปาง สี่สำนวน . กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประเสริฐวาทีน ,

๒๕๓๒.

ประพันธ์ สுகนชาติ . นารายณ์สิบปางและพงศ์ในเรื่องรามเกียรติ์ . ม.ป.ท. , ๒๕๑๑.

ปัญญา นิตยสุวรรณ . “ครุคนตรีไทย” สาระความรู้ทางวิทยุกระจายเสียง กรมประชาสัมพันธ์

๒๕๓๒ . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ , ๒๕๓๒.

พนพิพัฒน์ หอมหวาน . วัดสุทัศน์เทพวราราม . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช , ม.ป.ป.

พลุหลวง [นามแฝง] . ทวาทศเคราะห์ . กรุงเทพฯ:เกษมบรรณกิจ , ๒๕๑๕ .

————— เทวโลก . กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์เมืองโบราณ , ๒๕๓๐ .

พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก , พระบาทสมเด็จพระ . รามเกียรติ์ เล่ม ๑ . กรุงเทพฯ:คลังวิทยา , ๒๕๐๖ .

พิริยะ ไกรฤกษ์ . ศิลปปะทักนิมก่อนพุทธศตวรรษที่ ๑๕ . กรุงเทพฯ:อมรินทร์การพิมพ์ , ๒๕๒๓ .

————— . “ศิลปโบราณวัตถุพบที่จังหวัดนครสวรรค์ ก่อนพุทธศตวรรษที่ ๑๕” นครสวรรค์:รัฐกิจกลาง . กรุงเทพฯ:อมรินทร์การพิมพ์ , ๒๕๒๘ .

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว , สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทร มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ . นารายณ์สิบปางลิลิต . พระนคร:สำนักพิมพ์คลังวิทยา , ๒๕๐๗ .

มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ . “พระคณศ-พระขันตกุมาร” ศิลปวัฒนธรรม ปีที่ ๔ , ฉบับที่ ๓ (มกราคม ๒๕๒๖) : ๗๐-๗๕ .

มยุรี วีระประเสริฐ . “ประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทย ก่อนพุทธศตวรรษที่ ๑๕ (ตอนที่ ๑)” โครงการอบรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ศิลปะไทย ระดับมัธยมศึกษา ของคณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร . ๒๕๓๐.(อัคราณา).

มหามกุฏราชวิทยาลัย . พระสูตรและอรรถกถา แปล ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท เล่มที่ ๑ ภาคที่ ๒ ตอนที่ ๑ . กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย , ๒๕๓๖ .

————— . พุทธศาสนประวัติสมัยรัตนโกสินทร์และราชวงศ์จักรี ๒๐๐ปี . กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์ , ๒๕๓๕ .

————— . พระราชหัตถเลขา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว . พระนคร:โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย , ๒๕๒๑ .

ไมเคิล ไรท์ . “จิตัมพรม์ สะคือจักรวาล และชั่วหัวใจ ในดินแดนทมิฬ” ศิลปวัฒนธรรม
ปีที่ ๑๐, ฉบับที่ ๘ (เมษายน ๒๕๓๒) : ๘๔-๘๑.

—————. “ตำราภาพเทวรูปพราหมณ์ คนวาดรูปในตำราเคยดูอะไรมา?” ศิลปวัฒนธรรม
ปีที่ ๕, (ฉบับเดือนมีนาคม ๒๕๓๗) : ๖๖-๗๕.

มโน กลีบทอง . “วัฒนธรรมร่วมแบบเขมรในประเทศไทย” พัฒนาการอารยธรรมไทย .
กรุงเทพฯ: บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์, ๒๕๓๖.

วรรณิกา ณ สงขลา . “การบรรยายพิเศษ เรื่อง ลักษณะและการศึกษาภาพจิตรกรรม สมัย
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว” การบรรยายเฉลิมพระเกียรติ ๒๐๐ ปี พระ
ราชสมภพ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว . กรุงเทพฯ: สหประชาพาณิชย์, ๒๕๓๐.

—————. การอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนัง พระวิหารหลวง วัดสุทัศนเทพวราราม . กรุงเทพฯ:
อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, ๒๕๓๑.

วิจิตรการ โกศล , พระครู . ประวัติวัดสุทัศนเทพวราราม . กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิวพร,
๒๕๑๖.

ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู , องค์การ . พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาล
ที่ ๙ ในการทรงอุปถัมภ์ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ในประเทศไทย . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา,
๒๕๒๕.

ศิลปากร , กรม . โครงการอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนังเร่งด่วน . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนส,
๒๕๒๕.

—————. กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์. ประชุมพระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่
หัว . กรุงเทพฯ: บริษัทวิคตอรี เพาเวอร์พอยท์, ๒๕๓๐.

ศิลปินกร, กรม. กองหอสมุดแห่งชาติ . ตำราภาพเทวรูปและเทวดานพเคราะห์ . กรุงเทพฯ :
ไอเดียสแควร์ , ๒๕๓๕ .

———. จดหมายเหตุ การอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์ . กรุงเทพฯ: สหประชาพาณิชย์ , ๒๕๒๕ .

———. จารึกสมัยสุโขทัย . ม.ป.ท. , ๒๕๓๖ .

———. ราชบุรี . กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป , ๒๕๓๔ .

———. โบราณคดีศึกษา . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์หัตถศิลป์ , ๒๕๓๑ .

———. พระราชพงสาวดาร ฉบับพระราชหัดถเลขา เล่ม ๒ . กรุงเทพฯ: ไอเดียสแควร์ ,
๒๕๓๕ .

———. “พระราชพงสาวดารกรุงสยามจากต้นฉบับของบริติช มิวเซียม กรุงลอนดอน”
ประชุมพงสาวดาร ภาคที่ ๘๒ . ม.ป.ท. , ๒๕๓๗ .

———. “พิธียกข่อยฟ้า พระอุโบสถวัดบวรสถานสุทธาราวาส” ศิลปินกร ปีที่ ๖, ฉบับที่ ๕,
(๒๕๐๖): ๖๕-๗๗ .

———. โลหะปราสาทวัดราชนัคดารามวรวิหาร . กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์
พับลิชชิ่ง , ๒๕๓๘ .

———. ศิลปวัฒนธรรมไทย เล่ม ๔ วัดสำคัญกรุงรัตนโกสินทร์ . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ยูไนเต็ด โปรดักชั่น , ๒๕๒๕ .

สงวน รอดบุญ . พุทธศิลป์รัตนโกสินทร์ . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา , ๒๕๒๖ .

สมบัติ พลายน้อย . จันทร์คตินิยาย . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทสามัคคีสาร , ๒๕๓๘ .

สมบัติ พลายน้อย. ทวนนิยาย , กรุงเทพฯ:รวมสาส์น , ๒๕๓๔.

สมภพ ภิรมย์ , นาวาอากาศเอก . พระเมรุมาศ พระเมรุ และเมรุ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ .
กรุงเทพฯ:อมรินทร์การพิมพ์ , ๒๕๒๘.

สัจจาภิรมย์ , พระยา , เทวกำเนิด . กรุงเทพฯ:เสริมวิทย์บรรณาการ , ๒๕๑๗.

สันติ เล็กสุขุม . จิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยา . กรุงเทพฯ:เจริญวิทย์การพิมพ์ , ๒๕๒๔.

————— . “จิตรกรรมไทยแบบประเพณี” ศิลปะกับสังคมไทย กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช , ๒๕๓๓.

สาส์นสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ . ภายพระหัตถ์ระหว่างสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์และ
สมเด็จพระยาตำราจราชานุภาพ , กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์คุรุสภา , ๒๕๐๔.

เสมอชัย พูลสุวรรณ . “ภูมิจักรวาลวิทยาของเขตพุทธาวาส วัดสุทัศน์เทพวราราม” เมืองโบราณ
ปีที่ ๑๘, ฉบับที่ ๓, ๔ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๓๕) : ๘๖-๑๐๓.

เสฐียรโกเศศ [นามแฝง] . “แม่โพสพ” ศิลปากร ปีที่ ๓, ฉบับที่ ๑ (มิถุนายน ๒๔๕๒):๗๖-๘๔.

เสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป [นามแฝง] . เมืองสวรรค์ ผีसाง เทวดา . กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์
บรรณาการ , ๒๕๑๕.

แสงสุรีย์ ลดาวัลย์ , หม่อมราชวงศ์ . พระมหาปราสาท และพระราชมณเฑียรสถานในพระบรม
มหาราชวัง . พระนคร:โรงพิมพ์ท่าพระจันทร์ , ๒๕๑๔.

สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ , หม่อมราชวงศ์ . ปราสาทเขาพระวิหาร . กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์เมืองโบราณ ,
๒๕๓๖.

————— . ศิลปะร่วมแบบเขมรในประเทศไทย . กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มติชน , ๒๕๓๗.

สุภัทรดิศ ดิศกุล , หม่อมเจ้า . เทวรูปสัมฤทธิ์สมัยสุโขทัย . พระนคร:ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิพร ,
๒๕๐๘.

_____ . ประวัติศาสตร์เอเชียอาคเนย์ ถึง พ.ศ. ๒๐๐๐ .กรุงเทพฯ:บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ ,
๒๕๓๕.

_____ . “ประติมากรรมเทพผู้รักษาทิศ ซึ่งเพิ่งค้นพบที่ปราสาทพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์” , แถลง
งานประวัติศาสตร์ เอกสาร โบราณคดี , ปีที่ ๗, เล่ม ๑ (มกราคม ๒๕๑๖) : ๘๕-๘๘.

_____ . ศิลปะในประเทศไทย . กรุงเทพฯ:อมรินทร์การพิมพ์ , ๒๕๒๘

_____ . ศาสนาพราหมณ์ในอาณาจักรขอม , กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์พิมพ์เนศ , ๒๕๑๖.

อมรา ศรีสุชาติ . ศิลปะถ้ำสมัยประวัติศาสตร์ (ภาคกลาง ภาคใต้) . กรุงเทพฯ:รุ่งศิลป์การพิมพ์ ,
๒๕๓๔.

एमОР ЧЕВНЬСВАН . เทพนพเคราะห์ . สารนิพนธ์ของภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี
มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๓๐.

อุคม รุ่งเรืองศรี . เทวดาพุทฺธ . ๒๕๒๓, (ยัดสำเนา) .

เอียน โกลบเวอร์ . “การแลกเปลี่ยนระหว่างอินเดียและไทย ในสมัยกึ่งก่อนประวัติศาสตร์”
ปัจจุบันของโบราณคดีไทย , แปลโดย พูลสุข เหมียนานท์ . เอกสารของคณะ โบราณคดี
มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๘.

ภาษาต่างประเทศ

Bowie Theodore , Diskul Subradadis M.C. , Griswold A.B. The Sculture of Thailand .

Australia : Norman J Field & Company Pty Lyd , 1976/1977.

Brohies R.L. Discovering Ceylon . Colombo : Lake House Publication , 1982.

Chutiwongs Nandana , “Auspicious Symbols in Dvaravati Culture of Thailand” Ancient Ceylon Vol.6 , 1990.

Dowson John . A Classical Dictionary of Hindu Mythology and Religion Geography , History and Literature. New Delhi : Manu Publication , 1978.

Dubreuil G. Jouveau Iconography of Southern India . India : Bharatiya Publishing House 1978.

Majupura Trilok Chandra . Erawan Shrine and Bramama Worship in Thailand , Bangkok:Craftman Press , 1993.

Moore Elizabeth , Stott Philip and Sukhasuasti Suriyavuph .Ancient Capitals of Thailand . London:Thames and Hudson , 1996.

Pal Pratapaditya . Ganesh the Benevolent , Bombay: Marg Publications , 1995.

Parker H. . Ancient Ceylon . New Delihi : Asia Educational Services, 1981.

Willams, Sir. Monier Monier.Sanskrit-English Dictionary. Oxford : The Clarendon press,1899.

Sastri H. Krishna . South- Indian Images of Gods and Goddesses .New Delihi : Asian Educational Services , 1986.

Sivaramamurti C. South Indian Bronzes . India:Lalit Kala Akademi , 1981.

Stutley Margarey .The Illustrated Dictionary of Hindu Iconography . London:Routledge
Kegan Paul , 1985.